

Posudek školitele na diplomovou práci

Název práce: Tempo and quantum of population ageing in the world: development opportunities and challenges

Autorka: Bc. Marta Mustafina

Rozsah: 106 číslovaných stran textu a 6 stran grafických a tabulkových příloh

Aktuálnost tématu: Aktuálnost zvoleného tématu diplomové práce vyplývá z několika skutečností. Za prvé, v literatuře není příliš mnoho prostoru věnováno rozsahu demografického stárnutí v kombinaci s jeho časováním. Za druhé, při politických, ale někdy i při odborných diskusích uniká diskutujícím přímá souvislost mezi průběhem demografické revoluce a rozsahem a časovými parametry následného stárnutí populace. V neposlední řadě pak rozvojový svět a jeho politická reprezentace začíná brát na vědomí, že stárnutí populace není a hlavně nebude jen záležitostí bohatších zemí, ale že se dříve nebo později dotkne i jeho obyvatel. Před tím, než jejich lidské zdroje dynamicky zestárnou, však dochází k dočasnému vzestupu počtu osob v produktivním věku a otevře se tak tzv. demografické okno rozvojových příležitostí. Země, kterých se to ještě týká, by měly mít jasnou představu, kdy se toto tzv. okno otevře a kdy zavře, a snažit se jej co nejefektivněji využít. Předložená diplomová práce vytváření a šíření takových reálných představ může bezpochyby napomoci.

Hodnocení

Vymezení problému a cíle práce:

Vymezení studovaného problému prezentované diplomantkou v úvodu její práce je jednoznačné – zhodnocení diferenciací rozsahu a rychlosti demografického stárnutí ve světě rozděleném na regiony a země, uvedení získaných poznatků do souvislosti s průběhem demografické revoluce a zhodnocení základních rozvojových příležitostí a výzev spojených s procesem demografického stárnutí. Cíle práce vycházející z vymezení problému jsou zformulovány srozumitelně, přičemž žádný z nich nevybočuje z logiky zadání.

Struktura práce:

Struktura práce vychází z všeobecně přijatých postupů vědeckého poznávání. Autorka nejprve specifikuje problém a cíle práce. Na cíle pak navazuje specifikace výzkumných otázek a na nich vázaných výchozích hypotéz. Základní logika věci je narušena jen zařazením těchto pasáží před přehled literatury, který je zároveň přehledem dosaženého poznání v dané oblasti, a teoretická východiska, z nichž formulace cílů, výzkumných otázek a hypotéz logicky vychází. V dalších dvou vstupních částech textu své diplomové práce Marta Mustafina přehledně prezentuje použité metody a uvádí do problematiky stárnutí a jeho mechanismů. Jádrem práce představují tři kapitoly, z nichž první je věnována rozsahu a časování demografického přechodu a stárnutí populace. Další samostatná kapitola se zabývá situací ve vybraných oblastech sociálního rozvoje souvisejících s procesem stárnutí. Ve třetí z klíčových kapitol jsou diskutovány příležitosti a výzvy, které s sebou proces stárnutí přináší. Práce končí závěrem a její text uzavírá přehled použité literatury a přílohy.

Zpracování tématu:

Diplomantka přistupovala k zadání diplomové práce od samého počátku samostatně, velmi iniciativně a s nepředstíraným zájmem. Její přístup lze označit za plánovitý a systematický, což v případě zpracování závěrečných prací nebývá samozřejmostí. Zároveň prokázala dobrou orientaci ve zvolené problematice a schopnost pracovat s odbornou literaturou a prezentovat vlastní odborné poznatky a názory. Ve spojení s jazykovými schopnostmi autorky a důsledným respektováním obecných pravidel odborné práce tak vznikl podle mého názoru kvalitní text, který čtivým a přehledným způsobem představuje východiska a výsledky v obou základních rovinách daného výzkumu – teoretické i empirické.

Forma prezentace:

Z hlediska formální úpravy odpovídá posuzovaná práce doporučeným pravidlům. Text má až a drobné výjimky velmi dobrou grafickou úpravu a vyznačuje se kvalitním zpracováním všech grafických objektů, tabulek, grafů a kartogramů, včetně poznámek a komentářů k nim. Diplomantka důsledně a korektně cituje literaturu, stejně jako zdroje použitých dat. Také formulační úroveň i jazykovou úpravu textu je možné pokládat za nadstandardní. To vše podporuje přehlednost a již zmíněnou čtivost celého textu.

Přínos práce:

Přínos práce lze spatřovat zejména v propojení časových parametrů procesu demografického přechodu a populačního stárnutí, zhodnocení připravenosti na stárnutí v různých částech světa a v neposlední řadě i v názorné prezentaci vzniku a zániku tzv. okna demografických příležitostí. Diplomová práce má značný publikační potenciál. Výsledky výzkumu doporučuji publikovat ve formě odborného článku. Po určitých úpravách by bylo možné text prezentovat i jako odbornou zprávu adresovanou rozhodovací sféře v oblasti sociálního a ekonomického rozvoje.

Celkové hodnocení:

Předložená diplomová práce Bc. Marty Mustafiny „Tempo and quantum of population ageing in the world: development opportunities and challenges“ splňuje požadavky na diplomovou práci absolventa magisterského studijního oboru Demografie na PŘF UK v Praze a proto ji navrhuji **přijmout k obhajobě**.

V Kišiněvě dne 14. září 2015

RNDr. Tomáš Kučera, CSc., školitel